

Побірченко О. М.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри образотворчого мистецтва

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-ХУДОЖНИКА ЗАСОБАМИ НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА

Суспільство знань вносить якісні зміни в методологію та зміст сучасної освіти – це, насамперед, неперервність; набуття студентами та учнями нового статусу – громадян суспільства знань, що передбачає наднаціональний підхід до етнічних, конфесійних та інших відмінностей людей, глобальну людську етику і гідність, толерантність, солідарність тощо; зміна місії, ролі і поля діяльності навчальних закладів, викладачів, учителів [2]. Викладач нині виконує роль «навігатора», інтерпретатора нових знань для тих, хто навчається, формуючи їхні індивідуальні освітні траєкторії [4, с. 888].

Формування особистості здатної долати кризові явища сучасного суспільства, бути причетною до збереження та примноження національних духовних і матеріальних цінностей, відчувати свою приналежність до національного культурного середовища, бути толерантним по відношенню до інших культур тощо передбачає звернення до етнохудожньої культури України.

Сучасне відродження етнохудожніх цінностей потребує нового спрямування розвитку народної та традиційної культури. Завдяки стійкій традиційності, етнохудожня культура несе в собі багатовіковий досвід життя народу, випробувані в різноманітних історичних ситуаціях способи комунікації всередині свого етносу та з іншими етнічними спільностями, стереотипи поведінки та виховання, норми моралі, критерії істини та краси [5].

Зміст етнохудожнього виховання має спрямовуватися на узгодження системи цінностей суспільства, етнокультури, комплексу функцій народного

мистецтва у формуванні духовного світу особистості з можливостями їх сприймання та збагачення кожною особистістю у процесі творчого пошуку[1].

Народне мистецтво серед багатьох видів мистецтв займає надзвичайне місце, бо воно відображає духовну та матеріальну культуру народу. А також несе в собі одвічні ідеї гармонії людини і природи, рівноваги і життєтворення, перемоги добра над злом тощо.

Наразі важливими функціями народної традиції є збереження та адаптація художньої культури етносу до мінливих соціально-економічних умов. Прийнято вважати народне мистецтво благодатним джерелом та безцінною скарбницею витоків усіх професійних форм і видів мистецтва. А також таким, що надихає сучасних художників ідеалами естетичної довершеності, декоративності, витонченості та досконалості художніх рішень; ефективним естетичним виховним засобом в умовах кризи виховання і девальвації суспільних цінностей у нашій країні.

Якісна професійна підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва, на нашу думку, тісно пов'язана із сучасними вимогами до рівня підготовки майбутнього педагога-художника. Насамперед, це стосується комплексу взаємозалежних найактуальніших методологічних підходів до змісту дисциплін з декоративно-прикладного мистецтва. Схарактеризуємо основні з них. *Науковий підхід* передбачає оволодіння науковими знаннями із питань декоративно-прикладної творчості та народних промислів; *системний підхід* передбачає цілісність процесу засвоєння певного обсягу художніх знань у галузі декоративної та народної творчості; *культурологічний підхід* надає можливість розглядати проблеми художньо-педагогічної освіти в контексті національної та світової художньої культури; *професійний та особистісно-орієнтований підходи* передбачають орієнтацію системи навчання декоративної та народної творчості на особистісне і професійне самовизначення майбутнього педагога-художника; *технологічний підхід* передбачає засвоєння та застосування сучасних освітніх інформаційних технологій (для розв'язання професійних завдань з художнього проектування композиційних завдань

декоративно-прикладної та народної творчості); *підхід відповідності сучасному стану культури*, що безпосередньо стосується конструювання змісту художньої освіти. Останній передбачає, як зазначають автори навчально-методичного посібника «Основи вжиткової творчості і методика викладання», знання й аналіз тенденцій розвитку світової художньої культури, умінням оцінювати досягнення національної культури [3]. Отож, під час конструювання змісту навчальних предметів з декоративно-прикладного мистецтва важливо враховувати сучасний стан та перспективи їх розвитку. Майбутній учитель образотворчого мистецтва має розумітися на ролі мистецтва у розвитку цивілізацій, сучасних художньо-естетичних проблемах, цінностях художньої творчості тощо.

Відтак, однією з ефективних умов удосконалення навчально-виховного процесу в системі фахової підготовки майбутнього вчителя образотворчого мистецтва є звернення до духовного коріння народного мистецтва, його зв'язків з природою, побутом, фольклором, з живими традиціями. Все це має величезне педагогічне значення, оскільки використання народних мистецьких традицій у галузі предметної культури майбутнього учителя образотворчого мистецтва може сприяти розвитку і збагаченню його творчих процесів, неперервності народних традицій, які органічно ввійдуть у сучасність, набуваючи нового живого змісту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бучківська, Г. В. Проектування етнохудожнього середовища в контексті професійної підготовки майбутніх педагогів / Г. В. Бучківська // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка : збірник / М-во освіти і науки України, Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. - Тернопіль, 2011. - № 3. - С. 142-147.
2. Кузь В. Г. Нова освітня парадигма – нові освітні технології [Електронний ресурс] / Кузь Володимир Григорович. – Режим доступу :

<http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/about/submissions#onlineSubmissions>. –

Назва з титул. екрану.

3. Онови вжиткової творчості і методика викладання : навч. посіб. / М. І. Резніченко, Т. П. Ковальчук, Л. Р. Богайчук та ін.. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2011. – 224 с.: іл.
4. Сбруєва А. А. Суспільство знань / А. А. Сбруєва // Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г. Кремень ; АПН України. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 887–888.
5. Чиханова Е. В. Этнохудожественное образование, как процесс индивидуального становления и развития творческого потенциала бакалавров дизайна [Електронний ресурс] / Е. В. Чиханова. – Режим доступу : http://www.mier.edu.ru/uploaded/chihanova_enf2010.pdf. – Назва з титул. екрану.